

Projekten som ska leda odlingen av oljväxter och vallfrö framåt

Vid Frö- och Oljeväxtodlarnas årsstämma den 26 januari 2010, i Eslöv deltog förutom de valda ombuden ett 90-tal intresserade deltagare som representerade lantbrukarna, växtförädlingsföretagen och andra inom branschen.

Föreningens ordförande Göran Brynell inledde stämman med en presentation över professor Gösta Olsson, Svalöv som varit hedersmedlem i föreningen sedan 1989 och den förste vetenskaplige representanten i Stiftelsen Svensk Oljeväxtforskning.

SFO har precis som många andra drabbats hårt av finanskrisen. Men trots allt driver organisationen tre stora projekt som har ska leda odlingen framåt och verkligen vara till medlemmarnas, odlarnas, nytta. Det är dels EU-projektet Rapsolja för hälsa och njutning, 20/20 i oljväxter och Vallfrö 10 000.

En organisation måste utvecklas för att kunna leva vidare. För att höra vad medlemmarna tycker har det under året ordnats träffar med odlargrupper för att höra vad man tycker föreningen ska syssla med. Ledordet har genomgående varit odlarnytta.

En förändring som föreningen står inför är att Svensk Raps VD Johan Biärsjö har sagt upp sig för att övergå till egen verksamhet den sista mars. Efterträdare till Johan håller på att rekryteras.

Ny styrelseledamot

Stämmopresidiet bestod av Per Lindahl, Kristianstad ordf och Anders Borgquist, Billinge som vice ordförande. Sekreterare var Johan Biärsjö. Föreningen visar detta året ett negativt resultat som till största delen är beroende på börsens nedgång, men även att föreningen fått in en mindre andel av serviceavgifterna än budgeterat.

Mandatperioden hade gått ut för fyra styrelseledamöter. Fredrik Lundén, Lingham hade undanbett sig omval och i stället valdes Tomas Fahlgren, Vikbolandet. Göran Brynell, Vellinge, Elenore Wallin, Skänninge och Jarl Ryberg, Enköping omvaldes.

Lunch i rapsoljans tecken

Efter stämman bjöds till lunch som var designad av kocklandslaget. Carina Brydning, tidigare medlem i kocklandslaget och en av frontfigurerna i Rapsoljeprojektet presenterade rätterna som ingick på ett mycket medryckande sätt. Givetvis var rapsolja det genomgående temat.

Eftermiddagen ägnades åt en konferens med rubriken "Med sikte på lönsamhet". Här presenterades de tre projekt som organisationens driver.

Rapsolja för hälsa och njutning!

Rapsoljeprojektet är ett treårigt EU-projekt som har till syfte att föra fram rapsoljan till den svenske konsumenten. Varje år finns en budget på ca 4 miljoner kr. Uppslutningen kring projektet är mycket god och bland finansiärer finns allt från mindre lokala producenter till stora som diLucadiLuca med Zeta-olja. Förutom svenska staten och EU är även LRF och Sv Lantmännen med och finansierar projektet. Svensk Raps insats i projektet är 200 000 kr och utväxlingen på detta blir 20 gånger, vilket måste betraktas som en utmärkt investering, säger Johan Biärsjö som är ansvarig för projektet.

Syftet är att utbilda konsumenten, öka konsumtionen och vårda varumärket Svensk Raps. Det ligger i organisationens intresse att öka efterfrågan på raps eftersom all ökad efterfrågan är positivt för fröpriset.

Mycket i detta projekt handlar givetvis om PR och information. Projektet har en egen hemsida, www.rapsolja.info, där det bland mycket annat finns en spännande receptbank. Att det redan har varit ett positivt gensvar är den ökade konsumtionen på 11% rapsolja ett bevis på. Det har också skrivits många artiklar i mattidningar om rapsoljan och dess förträfflighet. Detta sammantaget ger att allt fler får upp ögonen för rapsoljan.

Vallfrö 10 000

Vi har målsättningen att på sikt fördubbla den svenska vallfröodlingen, säger projektledaren för Vallfrö 10 000, Thorsten Rahbek Pedersen. Projektet som nu är inne på sitt tredje och sista år har delmålen att den svenska fröproduktionen ska öka till 10 000 ton från den 7 000 som producerades när projektet startade 2008. Vi ska höja skördenivåerna med 10% i alla arter och bli världens största producent av ekologiskt vallfrö.

Projektet har varit inriktat på en rådgivningsdel och försöksdel. I rådgivningsdelen har bland annat ingått tre mycket uppskattade skördedemonstrationer och vallfrökonferenser, med föreläsare från våra nordiska grannländer. Det har också skapats en unik databas där samtliga nordiska vallfröförsök från de senaste 10 åren har sammanställts. I försöksdelen har inriktningen varit att satsa på de fröslag där det inte tidigare fanns ett stort antal försök. De "nya" grödorna raj- och rörsvingel har därför fått stort utrymme. Även tekniken för stråförkortning i olika grödor har blivit undersökt och rödklöver tillhör också en gröda som haft hög prioritet. Thorsten presenterade flera mycket intressanta försöksresultat som visade på vikten av att använda sig av stråförkortning för att försäkra sig om en god skörd.

20/20 i oljevaxter

Projektets mål är att höja den svenska oljefröproduktionen med 20% mellan åren 2003 och 2010 samtidigt som kostnaderna ska sänkas med 20% under samma period. Projektledare Albin Gunnarson, informerade om några intressanta

försöksserier i höstrapsetablering som ingått i projektet. Det har jämförts etablering efter djup bearbetning, ytlig bearbetning, med plöjning och kultivator. Det finns idag resultat från 15 försök att använda sig av och i medeltal skiljer sig inte skörderesultatet mycket mellan de olika försöksleden. Det kan alltså konstateras att det finns alltid möjlighet att etablera höstrapsen det gäller bara att välja den metod som är lämpligast för året. Det är viktigt att fröet sås i jord och inte i halm, poängterar Albin. Det gäller alltså att se till att bearbeta in skörderesterna innan man sår.

När det gäller våroljeväxterna är det inte lika enkelt. Här är jordlopporna ett överskuggande problem. Det visar sig att Chinook, som är det betningsmedel vi använder oss av i Sverige idag, har tappat i effekt och det finns odlare som sprutat fem gånger med pyretroid för att klara lopporna trots att de sått betat utsäde. Detta är givetvis inte en hållbar väg. Det finns effektiva betningsmedel som Elado och Modesto, men dessa är inte godkända i Sverige och KEMI har gett avslag på den Off labelansökan som Svensk Raps lämnat in. Följden har därför blivit att 2010 kommer vårrapsutsädet, som ska säljas i Sverige, att betas med Elado i Tyskland där detta preparat är godkänt.